

**Prantiamento metodolóxico y primeiros resultaos
da comisión lexicográfica del *Diccionario
Normativo d'Eonaviego* /
*Methodological approach and first results
of the Eonavian Normative Dictionary's
lexicographic commission***

Natalia Riego Arredondas

ORCID iD: 0000-0002-8635-6344

Carmen Siñeriz Rico

ORCID iD: 0000-0001-6087-4314

Secretaría Llingüística del Navia-Eo
Academia de la Llingua Asturiana

Resume: A mediaos del ano 2021, a Secretaría Llingüística del Navia-Eo creou úa comisión lexicográfica col obxectivo de publicar el primeiro *Diccionario Normativo d'Eonaviego*. Esta obra responde a úa demanda qu'a sociedad del occidente d'Asturias lleva treslladando tanto á Academia como al Gobierno del Principao d'Asturias dende hai muios anos posto que, a día d'hoi, a mayoría das publicacións lexicográficas esistentes son estudios monográficos d'un determinao territorio, qu'en muios casos tan descatalogadas y son, pollo tanto, de difícil acceso. Nese sentido, a misión da comisión, formada por especialistas tanto en lexicografía como nel Navia-Eo, é crear un diccionario normativo, d'uso y sincrónico, qu'abarque a fala actual de todos os conceyos de llingua eonaviega, nel occidente d'Asturias. Al igual qu'el sou predecesor, el *Diccionariu de la Llingua Asturiana* (DALLA), que ta redactao en asturiano, el diccionario d'eonaviego sírvese da llingua propia al hora d'elaborar as distintas entradas, feito que contribuye non solo á normalización del idioma, senón á súa normativización, en tanto que vai reflexar decisións sobre a ortografía y a sintaxis da llingua non recoyidas en ningúna publicación hasta agora. A metodoloxía que s'aplica na súa elaboración recoye os principios da lexicografía moderna, que ten como base as lleis da sustituibilidad, identidad categórica y non circularidad. Ademáis, a comisión lexicográfica ta acordando outras decisións metodolóxicas pr'adaptar el diccionario á situación sociocultural da zona, como, por exemplo, qué variedá utilizar al hora de redactar, ou qué entradas se van incluir y de cuáles se vai prescindir. Cabe destacar neste punto úa concesión á dialectoloxía que nun se sole contemplar nos diccionarios normativos, como é a inclusión das variantes palatalizadas y non palatalizadas del eonaviego.

Palabras clave: diccionario, eonaviego, Secretaría Llingüística del Navia-Eo, lexicografía.

Abstract: In the mid-2021, the Secretaría Llingüística del Navia-Eo created a lexicographic commission in order to create the first *Eonavian Normative Dictionary*. This work is trying to respond to a demand which the West Asturias' society has been asking to the Principado de Asturias Government for many years. The reason of this movement is the almost lack of lexicographic works in Eonavian, which are reduced to monographic studies of a particular area and are, in most of cases, no longer in print and almost impossible to get. In that sense, the purpose of the commission, formed both by experts in lexicography and the Navia-Eo, is create a normative usage synchronic dictionary, which contains the speech of every West territory in which Eonavian is spoken. As well as his antecessor, the *Diccionario de la Llingua Asturiana*, which is written in Asturian, the Eonavian Dictionary uses this language in its entries. This fact contributes not only to the normalization of this language, but also its standardization. This is due to the decisions the members of the commission are making around orthography and syntax issues and that are not reflected in any study or work. The methodology that is been applied to create this dictionary is based on the principles of modern lexicography, which considers substitutability, categorical identity and non-circularity laws. Furthermore, the lexicographic commission is reaching agreements in other methodological decisions to adapt this dictionary to the sociocultural situation of the territory, such as which terms are going to be chosen for the main entry or the selection of the words that are going to be included. It is important to highlight in this point a concession to the dialectology which is not usually permitted in normative dictionaries: the inclusion of palatalized and non-palatalized varieties in Eonavian.

Keywords: dictionary, Eonavian, Secretaría Llingüística del Navia-Eo, lexicography.

1. A constitución del proyecto

En xunio de 2021, constituíuse a comisión lexicográfica del *Diccionario Normativo d'Eonaviego* col fin de crear úa obra normativa, d'uso y sincrónica, que recoyera todo el palabreiro d'esta llingua, respondendo asina a úa demanda social que se lleva escuitando dende hai muitos anos. Varias son as razóns pollas qu'a sociedá del Occidente d'Asturias estima qu'è necesario el Diccionario eonaviego.

En primeiro llugar, porque é úa ferramenta que fai posible comunicarse correctamente, posto que, ano tras ano, van perdéndose os términos del idioma propio a favor del léxico español. Tamén é úa fonte de consulta de dudas y úa forma de qu'a llingua perdure nel tempo, pos sirve prá súa recuperación y dignificación. Siguidamente, é úa obra necesaria prá escolarización, pos aunque dispoñemos d'*El meu primeiro vocabulario na fala* (Secretaría Llingüística del Navia-Eo, 2013), qu'é mui valioso pra qu'os nenos teñan úa base en primaria, nun é suficiente pra secundaria. Finalmente, é úa demanda social, posto qu'os decioito alcaldes da zona unde se fala el eonaviego reivindicaron a súa necesidá, sostendo qu'el diccionario sería un instrumento pra poñer en valor a riqueza léxica da llingua eonaviega, como parte fundamental del patrimonio cultural del Navia-Eo, al recoyer con esta obra todo el palabreiro da comarca, detallando a definición y el uso del mesmo (Suárez Fuente, 2018).

Úa vez absorbidas as demandas sociales na zona y en correspondencia cua necesidá d'empezar os llabores dirixidos al Diccionario, a Secretaría Llingüística del Navia-Eo da Academia de la Llingua Asturiana (ALLA) solicitóu a ampliación presupostaria pra poder asumir ese trabayo y outros derivaos, como son os estudios sociolingüísticos y filolóxicos, as publicacións divulgativas da propia investigación, etc. El tempo d'espera por úa vía de reforzo presupostario allargóuse entre os anos 2018 y 2020. Non obstante, neste periodo, a Secretaría desenvolveu un trabayo interno y silencioso, aproveitando os medios xa llimitaos da institución, consistente nos llabores preparatorios del Diccionario: el volcao da mayoría das monografías, a sistematización y comparación de términos y a proba piloto cua que se confirmóu úa metodoloxía de trabayo propia, qu'hoi sigue sendo y tando operativa.

Foi xa nel 2021 condo, vía Presupostos Xenerales del Estao, a ALLA consi-gue aumentar os sous ingresos con úa cantidá que vai ser dedicada núa mayor parte al comenzo dos novos trabayos de llingüística eonaviega: el estudio socio-lingüístico específico del Navia-Eo y a contratación de personal llaboral novo, cuase exclusivamente destinao a dar servicio á comisión lexicográfica del Navia-Eo pra, asina, entrar núa segunda fase del Diccionario, xa d'avance, na elaboración das definicións.

2. Fases d'elaboración del diccionario

Al hora de resumir el diseño del proyecto, poderían establecerse tres fases diferenciadas, con tres obxetivos distintos, pero interconectadas y abertas a revisión constante.

Primeira fase

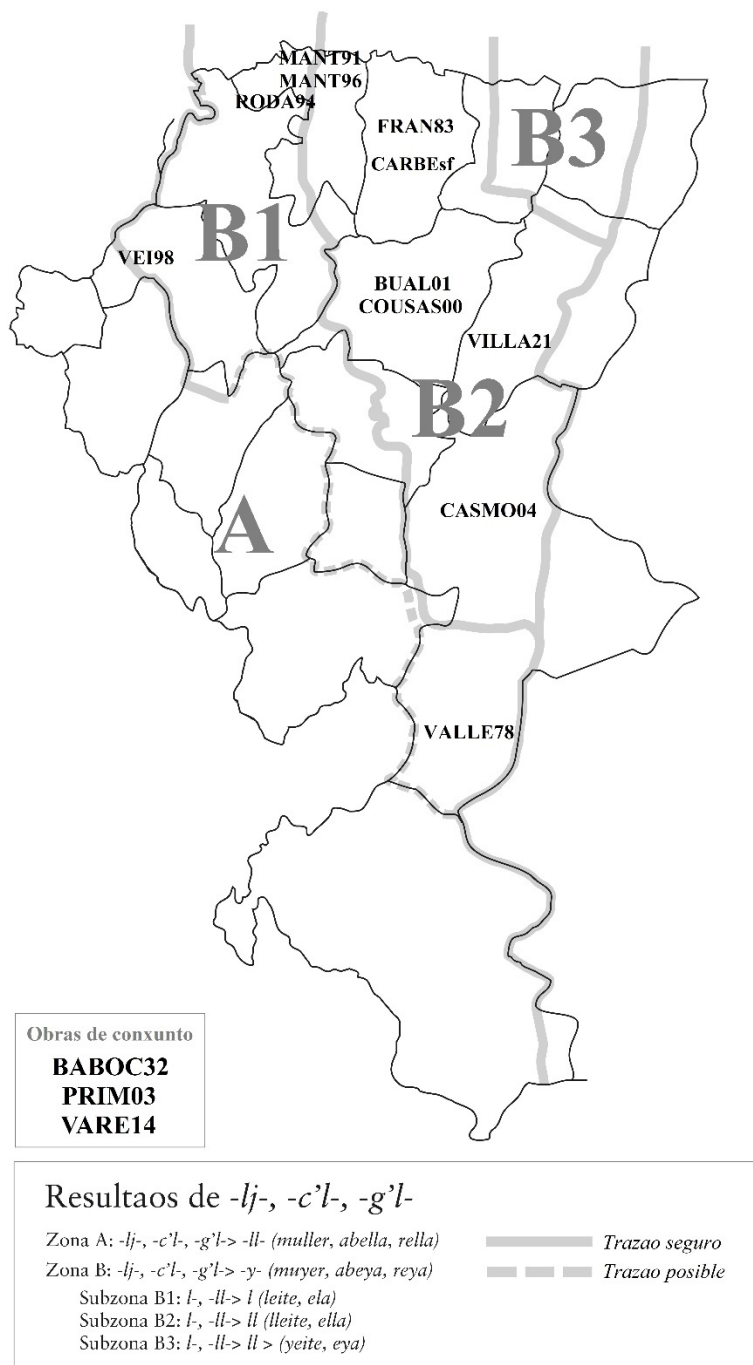
A primeira fase, de recoyida y volcao d'información, comprende a recopilación de todos os estudos monográficos existentes pra sou análisis comparativo posterior y prá súa confrontación col material de recoyida directa qu'a propia Comisión iría aportando a lo llargo del proyecto. A relación de vocabularios axunta traballos zonales y obras de conxunto de diferente alcance, prantiamento ou llingua vehicular. Asignéronse us códigos:

- BABOC32 (Acevedo y Huelves y Fernández Fernández, 1932)
- BUAL01 (López García, 2001)
- CARBEsf (González Fernández, s.f.)
- CASMO14 (Lozano Sol, 2014)
- COUSAS00 (Fernández López y Pérez Sánchez, 2000)
- FRAN83 (García García, 1983)
- MANT91 (Suárez Fernández, 1991)
- MANT96 (Suárez Fernández, 1996)
- PRIM03 (Secretaría Llingüística del Navia-Eo, 2013)
- RODA94 (Díaz López y García "Galano", 1994)
- VALLE78 (Muñiz, 1978)
- VARE14 (Varela Aenlle, 2014)
- VEI98 (Fernández Vior, 1998)
- VILLA21 (Suárez López y García López, 2021)

Al efecto de poñer en correspondencia estos vocabularios cua súa distribución dialectal, situáronse sobre el Mapa 1, unde tán dibuxadas as isoglosas dos resultaos dos grupos llatinos -lj-, -c'l-, -g'l- propostas por Suárez (2000). As obras BABOC32, PRIM03 y VARE14 recoyen léxico xeneral na zona y, pollo tanto, nun quedan referenciadas en puntos concretos da xeografía eonaviega.

Úa vez seleccionadas as fontes bibliográficas, volcóuse el sou contido núa sola base de datos que, en consecuencia, conta con todas as palabras dos vocabularios, ordenadas alfabéticamente pra poder fer a comparativa entre términos. D'este xeito, facilítase a busca de significantes y el análisis dos significaos que yes deron as y os autores dos vocabularios. A partir d'esta información, os membros da comisión del Diccionario poden contrastar as fontes volcadas d'úa forma sistemática y, tamén, contrastallas cuas súas fontes orales sobre el léxico eonaviego. Na Tabla 1 pódese ver un exemplo d'ese volcao, nel que s'incluye a referencia á fonte bibliográfica, el lema y as definicións recoyidas lliteralmente, unde queda ben representada a diversidade metodolóxica d'estos traballos. Igual que nel caso de FRAN83, visible na tabla, PRIM03 y VALLE78 tampouco aportan información semántica escrita de cada término, pero a propia presencia y forma concreta dos lemas é úa constatación tida en conta nos traballos da comisión.

Mapa 1

MANT96	escanar	v. Quitarye a espiga a [el caso de meiz]. 2. Cortar as canas a [un árbol tumbao].
CASMO14	escanciada	Por chegar algo tarde da festa, ¡menuda <i>escanciada</i> que nos echaron! [reprimenda].
VARE14	escangallado	adx. Desencaixado dos ósos. 2. Aplícase á persoa alta, fraca e sen graza. 3. Cansado, con mal aspecto. 4. Estragado (Taramundi). 5. Mal feito. 6. Desfeito, acabado.
VARE14	escangallarse	v. prnl. Desencaixarse os ósos; escagallarse. 2. Desconxuntarse un artefacto (Abres).
COUSAS00	escangayado -a	Mal hecho, de mal aspecto.
BUAL01	escangayado, da	Desgarbado. Derrengado.
VEI98	escangayado, -da	pp. de <i>escangayarse</i> . 2. adj. Dícese de la persona alta y desgarbada.
RODA96	escangayado-da	Abatido, de mal aspecto. "Fortunato xafoitrabayar, pro véxolo mui escangayado".
MANT96	escangayao, -ada	ax. Acabao, agotao, desfeito. 2. De corpo osudo y mal feito.
VEI98	escangayarse	v. prnl. Descoyuntarse.
BABOC32	escano	Banco de madera, con respaldo, cerca del hogar. A.
BUAL01	escano	Escaño, banco de madera con respaldo, para tres o más personas. Banco de madera con respaldo abatible que sirve de mesa. Se coloca en la cocinacerca de la llareira.
FRAN83	escano	-
MANT96	escano, el	s. Banco de madera con respaldo.
RODA96	escano	Banco de madera, con respaldo abatible, que sirve de mesa, y que se colocaba en las cocinas cerca del fogón. "Que bon ano que mal ano, cuatro caben nun escano".
VARE14	escano	s. m. Banco de madeira con respaldo que existía naslareiras e que algún deles tiña unha mesa movable incorporada á súa estrutura.
VEI98	escano	susto m. Escaño, banco con respaldo y capaz para sentarse tres o más personas. (Algunos de estos <i>escanos</i> tenían una especie de mostrador abatible que servía de mesa para comer más comodamente en ellos).

Tabla 1

Segunda fase

A segunda fase del proyecto é a redacción dos artigos del *Diccionario*. Prá súa elaboración, tómase como referente el *Diccionariu de l'Academia de la Llingua Asturiana* (DALLA) (ALLA, 2000), que vai servir de guía pra nun esquecer ningúa palabra, especialmente nel caso dos neoloxismos y d'outros lemas con baxa posibilidade d'aparición nas fontes etnográficas. A comisión lexicográfica considerou qu'el DALLA é úa obra achegada y conocida internamente, pero tamén moderna y de gran rigor, construída seguindo os compromisos metodolóxicos (Cano González, 1993) esixentes que tamén han a poñerse en xogo nel proyecto eonaviego.

Tendo en conta que se ta usando un diccionario noutra llingua como referente, podemos ver cuatro casuísticas diferentes al hora d'elaborar as definiciónis:

1. A palabra aparece tanto nel DALLA como nun vocabulario d'eonaviego. Neste caso, constrúyese a definición de forma pararela y prestando muita atención en incluír os posibles matices de diferenza d'uso. A modo d'exemplo, pode mencionarse «acudir: v. Ir [a un sitio onde se tein cousas que fer, onde hai daqué que chama a atención]. 2 Pidir axuda a [úa persoa pra salir d'un apuro]», qu'aparece tanto nel DALLA como en VARE14.
2. A palabra aparece nel DALLA, nun ta recoyida nas monografías d'eonaviego, pero hai plena consciencia del seu uso por parte da sociedade. Así: «acueducto, el: sust. Canal [artificial que s'usa pra traída d'auga]. 2 Ponte [polla que pasa úa canal artificial pra traída d'auga]».
3. A palabra ta recoyida nel DALLA, pero non nas monografías, nin é utilizada polos falantes d'eonaviego. Nestos casos, nun se busca equivalente nin se crea a definición.
4. A palabra nun ta recoyida nel DALLA pero sí se rexistra nas monografías. Nestos casos a definición faise partindo da información das fontes bibliográficas, adaptándola sempre á metodoloxía del proyecto. Algúns exemplos d'este fenómeno poden ser «acullufeito, -a: adx. *Participio d'acullufer. 2 Que trabaya muito, qu'é disposto»; «acullufer: v. Amañar con cuido, poñer en orde [dalgúa cousa]. t. prnl. *Acullufái eso, nía*. 2 Fer cualquera cousa, cualquier llabor. *Vou ver se atopo daqué qu'acullufer*. 3 prnl. Superar problemas. Condo chegan os malos tempos hai qu'aculluferse»; ou «acullugar: v. Colocar ou colocarse nel seu sitio. t. prnl.».

Terceira fase

Por último, a terceira fase é a revisión del trabayo por parte da comisión lexicográfica. Esta comisión ta formada por membros llaborales da Secretaría Llingüística del Navia-Eo y por personas designadas pola Secretaría, académicos ou non, pero sin relación llaboral cua institución. Neste segundo grupo inscribense Xosé Antón González Riaño, en calidá de Presidente da ALLA; Carmen Muñiz Cachón, profesora titular de llingüística xeneral y académica responsable da Secretaría Llingüística del Navia-Eo; Ana María Cano González, catedrática emérita de filoloxía románica y académica responsable de lexicografía; Pilar Fidalgo, colaboradora na redacción y corrección del diccionario y el académico José Antonio Fernández Vior y a profesora Ruth González Rodríguez, en calidá de filólogos especializaos na zona. Por outro llao, os membros llaborales que participan nel proxecto son Natalia Riego Arredondas y Carmen Siñeriz Rico, en calidá de filólogas especializadas na zona, xunta outros membros da secretaría técnica da ALLA, que s'encargan das tarefas de xestión y organización.

Despós d'úa formación inicial (unde s'esplicaron cómo se desenvolveron os primeiros trabayos, previos á constitución da propia comisión, cuáles son os usos y posibilidades das bases de datos, y qué llecturas metodolóxicas eran convenientes) el trabayo d'esta comisión organizase d'acordo a algúas pautas:

1. Siguiendo el orde alfabético, vaise dando a entrada á palabra, sempre contrastando cuas diferentes fontes bibliográficas.
2. Úa vez á semana, as encargadas da redacción entrevístanse pra poñer en conxunto el trabayo individual, acordando a definición das palabras y os exemplos que se van aportar. Del mesmo xeito, faise úa revisión pra incluir todas as definiciónis y pra comprobar a uniformidá d'estilo y a corrección ortográfica.
3. Condo a xunta lo require, remítase el trabayo feito nesas semanas, dando tempo a os especialistas prá llectura y a revisión del trabayo proposto.
4. En muitas ocasióis, xurden palabras d'ámbitos mui especializaos qu'os técnicos del Navia-Eo desconocen ou pras que nun hai fonte escrita. Nestos casos, acórdase fer trabayo de campo y contactar con informantes que podan dar respostas ás posibles dudas, facilitando a definición dos términos en estudio. As entradas incorpóranse definitivamente sempre que nun haxa dudas y qu'a comisión estime a súa corrección.
5. Dúas veces al mes, os membros da secretaría técnica organizan úa xunta na que todos os membros da comisión comparten as súas correcciónis nel trabayo, acláranse as posibles dudas que podan xurdir y tómanse decisiónis de distinto tipo, sobre a forma ou sobre el contido.

3. A metodoloxía del *Diccionario Normativo d'Eonaviego*

Al hora d'elaborar el diccionario úsase como orientación metodolóxica principal el obra *Estudios de lexicografía española* (Seco, 1987), un llibro unde se recoyen, entre outros, dous artigos especialmente significativos prá comisión y que xa viran a lluz un tempo antias: "Problemas formales de la definición" (1978) y "El 'contorno' en la definición" (1979). Manuel Seco ofrece nellos úa serie de consideracións al hora de construir as definicións.

A primeira fala sobre a información que s'incluye en cada entrada y el orde nel qu'han de presentarse os elementos. Asina, pra cada término ha a indicarse el lema, siguido da abreviatura da categoría gramatical y as definicións, xunta un exemplo nos casos que proceda. Del mesmo xeito, nos casos nos qu'úa palabra teña máis d'úa definición, ordénanse atendendo sempre a os mesmos criterios: en primeiro lugar indícase a definición d'uso xeneral, siguido dos significaos figurados ou metafóricos, acepcións anticuadas, usos pronominales dos verbos, acepcións familiares y usos en plural.

A segunda orientación tomada de Seco é dobre y refírese a dúas lleis que garantizan qu'a construción da definición seña correcta: a llei da sustituibilidade y a llei da identidade categórica. A sustituibilidade indica que todo lema ten que poder ser substituído pola súa definición en cualquera contexto de fala. A modo d'exemplo, el verbo «abelugar» col significado «nun abelugóu en toda a tarde» ou «nun escampóu / nun paróu de chover en toda a tarde», ten que poder ser substituído pola súa definición, como é neste caso. Pol sou llao, a llei da identidade categórica indica que, dependendo da categoría da palabra, a definición ten qu'empezar a construírse d'un xeito determinao. Asina, a definición d'un sustantivo ten qu'empezar por un sustantivo ou úa construción sustantiva; a del adxetivo, cun adxetivo ou úa proposición adxetiva; as dos verbos, cun verbo en infinitivo, y dos adverbios, cun adverbio ou complemento adverbial. A continuación, poden verse cuatro exemplos correspondentes ás cuatro categorías morfolóxicas mencionadas:

actitú, a: sust. Xeito d'actuar ou fer as cousas.

babayo, -a: adx. Que dice y fai cousas tontas, chufarradas, propias d'úa persona babayúa.

abastar: v. Bastar, ser abondo.

abondo: adv. En gran cantidá.

En terceiro lugar, outro concepto metodolóxico a considerar entre os introducidos por Seco é el de definición propia y impropia. Enténdese por definición propia aquela que ten un significado léxico, que respeta as lleis de sinonimia y identidade categórica. A modo d'exemplo, pode mencionarse

«actor, -ora: adx. Que fai, qu'executa úa acción». Polla súa parte, as definicións impropias son aquelas das palabras valleiras, que tein un significado gramatical, como el caso das preposicións, as conxuncións ou as interxeccións, entre outras. Nestos casos, óptase por ofrecer úa explicación del término, é dicir, qué é esa palabra y cómo s'usa. É el caso da seguinte definición: «ah: interx. *que reforza un elemento usao como apelativo». Como se pode ver nel exemplo, as definicións impropias encabézanse cun asterisco, pra señalar a particularidá d'este tipo d'entradas.

A cuarta consideración metodolóxica é el uso del contorno, úa información extra que s'incluye na definición pra fella máis precisa. As máis das veces, a definición sinonímica d'un término nun é posible, posto que nun existe úa palabra totalmente equivalente. Nestos casos, Seco recomenda utilizar un hiperónimo que se concreta con úa información qu'ha a ser excluída al hora de fer a proba de sustituibilidade y que, por tanto, irá recoyida entre corchetes. É el caso dos exemplos seguintes:

abril, el: sust. [Cuarto] mes [del ano].

abrillantador, el: sust. Sustancia [que s'usa pra sacar brillo].

Como pode verse, ningún d'estos dous términos ten un sinónimo absoluto, pollo que s'escoyen dous hiperónimos (mes y sustancia, respectivamente) a os que s'añade información máis específica pra nun confundillos con outros meses ou outros tipos de sustancias.

Ademáis d'esa metodoloxía basada en Seco (1987), a comisión lexicográfica tomou úa serie de decisións en torno al contido del diccionario. Nun primeiro lugar, establecéronse úa serie de criterios pra selección das variantes que van aparecer nel diccionario, asina como aquellas qu'iban reflexarse como lemas principais y ser usadas na redacción, y aquellas que remitirían á primeira. Nese sentido, tanse aplicando criterios tanto d'apoyo social como xeográficos. Nel primeiro dos casos, préstase atención a qué variante é máis usada pollos falantes en xeneral y ten máis valoración y prestixio, é dicir, cuáles aparecen un mayor número de veces nas fontes y cuáles son máis usadas nel ámbito oral formal y nos textos literarios y non literarios. Nel segundo caso, condo nun se pode aplicar el primeiro criterio, préstase atención a os criterios xeográficos y al porcentaxe del territorio qu'usa un término ou outro.

Non obstante, van seguir existindo casos nos que ningún d'estos criterios día núa solución satisfactoria, posto qu'ún y outro término tein a mesma importancia a nivel social y xeográfico. Nestos casos, inténtase manter un equilibrio entre a selección das variantes, y escoyer como término principal palabras procedentes de todos os conceyos. A modo d'exemplo, pode mencionarse el uso das palatalizacións ou el de términos como «úa», «asina», procedentes da zona máis

oriental, frente a outros como «pra», «máis» ou «fer», da zona máis occidental. Isto nun quer dicir qu'as variantes non seleccionadas como principais nun vayan ter presenza nel dicionario, posto que terán presenza en dous sitios: en moitos dos exemplos recoyidos e núa entrada propia. Un exemplo moi representativo é el das prantas e árboles, que reciben distintas denominacións a lo llargo de todo el territorio, como é el caso de «abidur», «bidur», «bidureiro», «bidureira» ou «abrogo», «abroldo», «amorolo», etc.

Otro dos acordos da comisión refírese á ortografía das palabras. Existen algúns casos nos qu'as nosas normas ortográficas (ALLA, 2007) nun dan resposta ás dúbidas que xurden al escribir úa palabra. Neste caso, tase seguindo un criterio etimolóxico, respetando el orixe da palabra e estudiando a súa evolución fonética, hasta atopar úa solución prá grafía que se ten qu'usar.

Caso especial resulta, como concesión á dialectoloxía, a decisión d'incluir tanto a variante palatalizada como a non palatalizada nel dicionario: «llobo/lobo», «lleite/leite», «alló/aló». Sendo plenamente conscentes de qu'este tipo de distincións nun solen ser contempladas nun dicionario normativo, entendéuse que, neste caso, pode tratarse d'un tema un tanto sensible pra os falantes, polo que s'acordou a súa inclusión nas entradas. Cabe destacar que, al tar ordenao de xeito alfabético, a solución final vai resultar equilibrada, en tanto que nun van aparecer sempre en primeiro lugar as variantes palatalizadas nin as non palatalizadas.

Por último, a comisión lexicográfica ta tendo un especial cuidado al hora d'evitar as definicións circulares, esto é, aquelas qu'implican úa comprensión anticipada del término que ta sendo definido. Un exemplo d'este caso indeseado sería: «aveyana, a: sust. Fruto del aveyaneiro» e «aveyaniero, el: sust. Árbol que dá aveyanas». Pra salvar estas situacións, ha incluírse sempre a información suficiente pra qu'el llector comprenda el sentido d'ese término a través de descripcións, tal y como se mostra en: «aveyana, a: sust. Fruto comestible [pequeno, de forma arredondiada e cúa cuberta vexetal dura que dá el aveyaneiro] e «aveyaneiro, el: sust. *Corylus avellana*, árbol [pequeno de madeira branda e flexible e foya arredondiada, que dá un fruto pequeno e comestible]. 2 Lugar [unde hai moitos aveyaneiros]».

4. Conclusións

El futuro d'úa llingua pasa necesariamente pola súa protección (Secretaría Llingüística del Navia-Eo, 2006), que nun se pode conseguir d'outro xeito que promovendo el seu uso entre os falantes. Pra garantir el éxito d'este oxetivo é necesario contar con úa serie de ferramentas que recoyan e regulen el uso da llingua. Neste caso, el *Diccionario Normativo d'Eonaviego* pretende ser a resposta a

úa demanda social que se lleva treslladando dende fai moitos anos, posto qu'os habitantes del Eo-Navia nun tein acceso a un obra que recoya el léxico de toda a zona. Ademáis, é úa ferramenta ideal prá preservación del léxico de cara al futuro, úa fonte de consultas ortográficas y úa axuda innegable prá escolarización.

A comisión lexicográfica, formada por espertos en lexicografía y nel Navia-Eo, ideó un sistema de trabayo en tres fases (recopilación de fontes bibliográficas, redacción das entradas y corrección y debate). As fases segunda y terceira centran hoi os llabores.

Esta comisión usa úa metodoloxía basada na lexicografía moderna, cua que se pretende crear un diccionario normativo, d'uso y sincrónico, qu'evite a circularidá y qu'incluya términos utilizaos polos falantes d'eonaviego.

Ainda qu'a consumación d'este proxecto vai supoñer un antes y un despoés prá llingua eonaviega, este é solo un primerio paso na creación das obras normativas necesarias prá preservación, garantía de tresmisión y uso axeitao da llingua. Col avance na redacción das entradas tase fendo evidente a necesidá d'actualización y ampliación das Normas Ortográficas del Gallego-Asturiano. Del mesmo xeito, a publicación del Diccionario Normativo d'Eonaviego posibilita a creación d'outras obras derivadas, como poden ser diccionarios bilingües, escolares ou especializaos.

A construción del Diccionario Normativo d'Eonaviego é un proceso lento, que require de moito trabayo d'investigación y de reflexión, pollo que tardará us anos en ver a lluz. Non obstante, xa pode constatarse que, a medida qu'a comisión lexicográfica interioriza á metodoloxía y coye ritmo na toma de decisións, a produtividade del trabayo, como é natural, aumenta. Con todo, a comisión sempre vai tar atenta ás evolucións contemporáneas d'úa llingua viva y, pollo tanto, en cambeo y adaptación constante, como é a eonaviega.

Referencias bibliográficas

- Acevedo y Huelves, E. y Fernández Fernández, M. (1932): *Vocabulario del bable de Occidente*. Madrid, Junta para la Ampliación de Estudios e Investigaciones Científicas.
- ALLA (2000): *Diccionariu de la Llingua Asturiana (DALLA)*. Uviéu, ALLA.
- Cano González, Ana María (1993): «La elaboración del DALLA (Diccionariu de l'Academia de la Llingua Asturiana)». *Actes du XX Congrès International de Linguistique et Philologie Romanes. Tome IV, Section VI – Lexicografie/Iberoromania*, 576-590.
- Díaz López, Jacinto & García “Galano”, Manuel (1994): *Vocabulario da Roda*. Uviéu, Serviciu de Publicaciones.
- Fernández López, Adelina & Pérez Sánchez, Susina (2000): *Cousas de Boal*. Bual, Asociación de Amas de Casa de Bual.
- Fernández Vior, José Antonio (1998): *Vocabulario da Veiga*. Uviéu, Academia de la Llingua Asturiana.
- García García, José (1983): *El habla de El Franco*. Mieres, I. B. Bernaldo de Quirós.

- González Fernández, Alfredo (s.f): Material lexicográfico inédito facilitao pol autor.
- López García, María Teresa (2001): *Vocabulario de Bual y algiacousa más*. Uviéu, Fundación Nueva Asturias.
- Lozano Sol, Marcelino (2014): *Castaedo y Monón en poucas palabras. Vocabulario y memoria viva*. Uviéu, Trabe.
- Muñiz, Celso (1978): *El habla del Valledor. Estudio descriptivo del gallego-asturiano de Allande (Asturias-España)*. Amsterdam, Academische Peers.
- Seco, Manuel. (1987): *Estudios de lexicografía española*. Madrid, Thomson-Paraninfo.
- Secretaría Llingüística del Navia-Eo (2006): *Informe sobre a fala ou gallego-asturiano. Úa perspectiva hestórica, social y llingüística*. Uviéu, ALLA.
- Secretaría Llingüística del Navia-Eo (2007): *Normas ortográficas del gallego-asturiano*. Uviéu, ALLA.
- Secretaría Llingüística del Navia-Eo (2013): *El meuprimeiro vocabulario na fala*. Uviéu, ALLA.
- Suárez Fernández, Xosé Miguel (1991): *Vocabulario de Mántaras (Tapia) y dalgunos refranes o ditames*. Uviéu, Academia de la Llingua Asturiana.
- Suárez Fernández, Xosé Miguel (1996): *Vocabulario de Mántaras (Tapia). Aportacióis al léxico del galego-asturiano*. A Caridá, Xeira.
- Suárez Fernández, Xosé Miguel (2000): «Primeiros usos escritos de -y- <-lj-,c'l-, -g'l en gallego-asturiano». *Lletres Asturianas* 75, 99-110.
- Suárez Fuente, David (2018, 7 d'abril): «El occidente se une para crear el diccionario de la fala». *El Comercio*.
- Suárez López, Mª Elena y García López, José (2021): *Vocabulario (no vaqueiro) de Villayón*. Edición dos autores.
- Varela Aenlle, Carlos Xesús (2014): *Contribución ao diccionario galego: o léxico do galego de Asturias (LeGA)*. Universidade de Vigo. <http://hdl.handle.net/11093/130>

